

Συγκεντρώσεις επιχειρήσεων

Ο ρόλος της Επιτροπής Προστασίας
του Ανταγωνισμού

TROJAN ECONOMICS
Experts in Competition Economics

www.trojaneconomics.com

Εισαγωγή

Μία από τις βασικότερες μορφές στρατηγικής επέκτασης και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, η οποία κερδίζει συνεχώς έδαφος σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, είναι οι συγχωνεύσεις και εξαγορές (εφεξής οι «συγκεντρώσεις»).

Οι επιχειρήσεις εμπλέκονται σε συγκεντρώσεις κυρίως για να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία στους μετόχους τους. Αυτό συμβαίνει όταν η συγκέντρωση προσφέρει ευκαιρίες για ενίσχυση της κερδοφορίας είτε μέσω της αύξησης των εσόδων είτε μέσω της μείωσης του κόστους.

Τα έσοδα μπορούν για παράδειγμα να αυξηθούν μέσω της παραγωγής νέων προϊόντων, της αύξησης της παραγωγικής δυναμικότητας, της αύξησης των τιμών, της πρόσβασης σε νέα κανάλια διανομής.

Επειδή μία συγκέντρωση είναι πιθανό να προκαλέσει μόνιμες αρνητικές συνέπειες στην ανταγωνιστική διαδικασία, με δυσμενείς επιπτώσεις στην ευημερία των καταναλωτών, η παρέμβαση των Αρχών Ανταγωνισμού, όπως είναι η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΠΑ»), είναι επιβεβλημένη. Η παρέμβαση λαμβάνει τη μορφή του προληπτικού έλεγχου και της αξιολόγησης των συγκεντρώσεων, οι οποίες δυνητικά θα μπορούσαν να αλλοιώσουν αισθητά και μόνιμα τη διάρθρωση της αγοράς. Σύμφωνα με τον περί Ελέγχου των Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων Νόμο 83(Ι)/2014 (εφεξής ο «Νόμος»), απαιτείται ο προληπτικός έλεγχος όλων των συγκεντρώσεων μείζονος σημασίας.

Από την άλλη, το κόστος μπορεί να μειωθεί μέσω του εκσυγχρονισμού και της ορθολογικοποίησης των λειτουργικών και οργανωτικών διαδικασιών, της αναδιάρθρωσης της διοίκησης του ανθρωπίνου δυναμικού, της βελτίωσης της αλυσίδας προσφοράς, προμήθειας, παραγωγής και διανομής, της επίτευξης οικονομικών κλίμακας, μεγέθους και αγοραστή.

Οι επιχειρήσεις μπορεί επίσης να ωφεληθούν από διάφορες χρηματοοικονομικές συνέργειες, όπως για παράδειγμα την αύξηση των ταμειακών ροών και τη μείωση του κόστους κεφαλαίου.

Μια συγκέντρωση είναι μείζονος σημασίας όταν:

- α)** ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει, αναφορικά με κάθε μία από αυτές, τα 3,5 εκ. ευρώ,
- β)** τουλάχιστον δύο από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κύκλο εργασιών εντός της Δημοκρατίας,
- γ)** τουλάχιστον 3,5 εκ. ευρώ από το σύνολο του κύκλου εργασιών όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων πραγματοποιείται εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας και
- δ)** κηρυχθεί ως τέτοια με Διάταγμα του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Επομένως, προκειμένου να ολοκληρωθεί μια συγκέντρωση, η οποία θεωρείται μείζονος σημασίας σύμφωνα με τον Νόμο, θα πρέπει προηγουμένως να εκδοθεί σχετική απόφαση έγκρισης από την ΕΠΑ, η οποία είναι η αρμόδια αρχή για το σκοπό αυτό.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι μία συγκέντρωση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τον Νόμο, όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από τη συγκώνευση δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων, ή την απόκτηση από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μια τουλάχιστον επιχείρηση, ή από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, με αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο, του έλεγχου του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Η δημιουργία κοινής επιχείρησης, η οποία ικανοποιεί μόνιμα όλες τις λειτουργίες μιας αυτόνομης οικονομικής οντότητας, επίσης συνιστά συγκέντρωση για σκοπούς εφαρμογής του Νόμου.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχουν διάφοροι τύποι συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, οι οποίοι αντιστοιχούν σε διαφορετικές μορφές επιχειρησιακής ολοκλήρωσης, ο καθένας εκ των οποίων έχει τις δικές του απαιτήσεις και ιδιαιτερότητες αναφορικά με τη διαδικασία προηγούμενης έγκρισης από την ΕΠΑ.

Για παράδειγμα, μια οριζόντια συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο επίπεδο της παραγωγικής διαδικασίας τυπικά εγείρει περισσότερες ανταγωνιστικές ανησυχίες σε σχέση με μια σωρευτική (conglomerate) συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς κλάδους της οικονομίας που δεν συνδέονται μεταξύ τους.

Από την άλλη, μια κάθετη συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικά, αλλά συμπληρωματικά, επίπεδα της παραγωγικής διαδικασίας τυπικά αναμένεται ότι θα επιφέρει οφέλη για τον ανταγωνισμό, χωρίς να αποκλείεται βέβαια και το ενδεχόμενο να καταλήξει σε ένα επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα.

Επειδή οι πιο πάνω τύποι συγκεντρώσεων επιδρούν κατά κανόνα με διαφορετικό τρόπο στον ανταγωνισμό, η ανάλυση και αξιολόγηση των ανταγωνιστικών επιδράσεων θα πρέπει να διεκπεραιώνεται κατά τρόπο ενδεδειγμένο, επιστημονικά και πρακτικά. Με αυτό τον τρόπο, διασφαλίζεται ο εντοπισμός και η αξιοποίηση των κατάλληλων οικονομικών μοντέλων και εργαλείων, που θα βοηθήσουν στην προληπτική αντιμετώπιση των ανταγωνιστικών ανησυχιών που ενδεχομένως να εγερθούν είτε από την ΕΠΑ είτε από τρίτες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

Από τα πιο πάνω, καθίσταται σαφές ότι η υποβολή αίτησης για έγκριση μιας προτεινόμενης συγκέντρωσης στην ΕΠΑ είναι μία ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία, ιδίως όσον αφορά τη συλλογή, επεξεργασία και αποστολή οικονομικών στοιχείων, όπως είναι για παράδειγμα:

- ο κύκλος εργασιών·
- η οριοθέτηση, περιγραφή και ανάλυση όλων των σχετικών και επηρεαζόμενων αγορών·
- η αναμενόμενη εξέλιξη της ζήτησης·
- η εκτίμηση των ανταγωνιστικών συνθηκών στις σχετικές αγορές, ο υπολογισμός διαφόρων δεικτών συγκέντρωσης (π.χ. ΗΗΙ και Δέλτα ΗΗΙ)·
- η εκτίμηση του βαθμού επηρεασμού των συμφερόντων των ενδιάμεσων και τελικών καταναλωτών·
- η αξιολόγηση του κόστους εισόδου σε ελάχιστη αποδοτική κλίμακα παραγωγής· και
- η περιγραφή και ανάλυση της δομής της προσφοράς και της ζήτησης.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η παρούσα οικονομική συγκυρία επιβάλλει την παροχή επιπρόσθετης επιχειρηματολογίας ενώπιον της ΕΠΑ, με την κατάλληλη τεκμηρίωση, προκειμένου να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για τις υπό συγκέντρωση επιχειρήσεις (π.χ. εξαγορά μιας προβληματικής επιχείρησης με αβέβαιο μέλλον ή μιας επιχείρησης που δραστηριοποιείται σε μια αγορά που έχει πληγεί από την οικονομική κρίση).

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται επίσης και σε σχέση με την ανάληψη διορθωτικών μέτρων με τη μορφή δεσμεύσεων, κυρίως μέτρων διορθωτικού χαρακτήρα, ώστε να εγκριθεί μια συγκέντρωση. Για παράδειγμα, η ανάληψη από μια επιχείρηση δέσμευσης για εκποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων της ή περιουσιακών της στοιχείων μπορεί να αυξήσει τους κινδύνους που αντιμετωπίζει, λόγω περιορισμού της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου της.

Στο ίδιο πλαίσιο, η ανάληψη εκ μέρους της εξαγοράζουσας επιχείρησης δέσμευσης που σχετίζεται με την πώληση ενός εμπορικού σήματός της, είναι πιθανό να καταστήσει τη συγκέντρωση μη συμφέρουσα για τα συμμετέχοντα σε αυτήν μέρη.

Από τα πιο πάνω, καθίσταται σαφές ότι η διαδικασία που προηγείται της ολοκλήρωσης μίας συγκέντρωσης είναι καθοριστικής σημασίας για τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων.

Η κατάλληλη προετοιμασία των επιχειρήσεων είναι επιβεβλημένη

Υπηρεσίες
Trojan Economics

Λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές αλλαγές στη μεθοδολογία αξιολόγησης της συμβατότητας των συγκεντρώσεων από την ΕΠΑ και τον αναβαθμισμένο ρόλο που διαδραματίζει η οικονομική σκέψη, η Trojan Economics παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες υψηλού επιπέδου σε επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε συγκεντρώσεις ή και τους δικηγόρους των εν λόγω επιχειρήσεων.

Συγκεκριμένα, αναλαμβάνεται η ετοιμασία διαφόρων εγγράφων και οικονομικών μελετών που απαιτούνται από την ΕΠΑ, προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία και χωρίς περιττά κόστη έγκριση μιας προτεινόμενης συγκέντρωσης.

Στα πλαίσια της διευκόλυνσης της διαδικασίας έγκρισης, αναλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

1 | Ετοιμασία μελέτης η οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει:

- α) τον καθορισμό της σχετικής αγοράς μέσω του τεστ του υποθετικού μονοπωλητή ή άλλες εμπειρικές μεθόδους (π.χ εκτίμηση κριτικής απώλειας, εκτίμηση συντελεστών συσχέτισης τιμών),
- β) την εκτίμηση του βαθμού συγκέντρωσης της σχετικής αγοράς μέσω διάφορων εμπειρικών εργαλείων (π.χ. δείκτης συγκέντρωσης Herfindahl),
- γ) τον υπολογισμό του δείκτη εκτροπής πωλήσεων,
- δ) την αξιολόγηση των εναλλακτικών θεωριών ανταγωνιστικής ζημιάς,
- ε) τον εντοπισμό βελτιώσεων στην αποτελεσματικότητα που προκύπτει από τη συγχώνευση, και
- στ) την ποσοτική εκτίμηση των δυνητικών ωφελειών της συγκέντρωσης προς τους καταναλωτές.

2 | Εφόσον προκύψει ότι η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση δημιουργεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα της με τη λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά (και ως εκ τούτου η ΕΠΑ αποφασίζει να κινήσει διαδικασία πλήρους διερεύνησης της εν λόγω συγκέντρωσης), τότε γίνονται επιπρόσθετες ενέργειες, όπως

- α) η συλλογή και επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων για εκτέλεση διάφορων εμπειρικών ελέγχων πρόβλεψης των επιπτώσεων στον ανταγωνισμό,
- β) η εκτίμηση της δύναμης των καταναλωτών,
- γ) εκτίμηση επιπτώσεων μη συντονισμένης συμπεριφοράς (π.χ. δείκτες GUPPI και IPR) δ) εκτίμηση επιπτώσεων συντονισμένης συμπεριφοράς (π.χ. δείκτες CPPI),
- ε) η διεξαγωγή οικονομετρικής ανάλυσης προσομοίωσης (merger simulation) και
- στ) ο σχεδιασμός και αξιολόγηση εναλλακτικών διαρθρωτικών και άλλων μέτρων για έγκριση της συγκέντρωσης υπό όρους ή με δεσμεύσεις.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η ανάγκη παροχής εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών από ειδικευμένα άτομα δεν περιορίζεται και δεν αφορά μόνο τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε μια προτεινόμενη συγκέντρωση. Αυτού του τύπου οι εξειδικευμένες συμβουλές μπορεί να αποδειχθούν πολύτιμες ακόμη και για τρίτες επιχειρήσεις που ενδεχομένως να επηρεάζονται από τη συγκέντρωση άλλων επιχειρήσεων, και οι οποίες θέλουν να εγείρουν τις ανησυχίες τους αναφορικά με τον ανταγωνισμό στην ΕΠΑ ή τα δικαστήρια.

Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται σε σχέση με τις συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, μπορείτε να επικοινωνήσετε με:

Δρ. Παναγιώτη Αghισιλάου

Τηλ: (+357) 22560175 **Email:** p.agisilaou@trojaneconomics.com

TROJAN ECONOMICS
Experts in Competition Economics

Επικοινωνία

Κλήμεντος 14, 2328 Λακατάμια
P.O.Box 12906,
2254 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ: +357 22560175

Φαξ: +357 22560065